

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ДІЄВИЙ ЧИННИК РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА-ІНСТРУМЕНТАЛІСТА

Глобалізація та інтеграція розвитку суспільства, соціально-економічні зміни в Україні, перехід суспільства від індустріальних технологій до науково-інформаційних потребують модернізації системи освіти, стратегічне завдання якої підготувати освічену творчу особистість педагога професійного рівня, створити таку освітню систему, яка забезпечить підготовку фахівців, що будуть здійснювати свою професійну діяльність на демократичних та гуманістичних засадах, спрямовувати освітню політику на розвиток та самореалізацію особистості студентів, задоволення їх освітніх і духовно-культурних потреб.

У законі України «Про вищу освіту» (2014) обґрунтовано основні завдання вищих навчальних закладів, які полягають у здійсненні підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації; забезпеченні органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; створенні необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; сприянні збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Оскільки студенти педагогічних вищих навчальних закладів здобувають вищу освіту відповідного ступеня за обраними спеціальностями, то отримання кваліфікації викладача передбачає вивчення методики викладання фахових дисциплін за конкретною спеціальністю.

Кваліфікація викладача професійного навчально-виховного закладу, артиста (оркестру, ансамблю), артиста-соліста-інструменталіста за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво спеціалізацією струнні (народні, духові) інструменти або фортепіано передбачає вивчення методики викладання фахових дисциплін, яка ґрунтується на основних положеннях

методики викладання «фаху» (тобто гри на спеціальному музичному інструменті), що є базовими для всіх груп музичних інструментів. Курс методики включає такі модулі: методика викладання фахових дисциплін як навчальна дисципліна у підготовці фахівців музичних спеціальностей; теоретико-методичні основи формування інтелектуально-художнього мислення як складова виконавської майстерності інструменталіста; психофізіологічні основи формування навичок повноцінної роботи та скоординованості ігрового апарату як складової виконавської майстерності інструменталіста; творчий процес роботи з музичним твором.

Поняття «інструменталіст» ми розглядаємо, з одного боку, у контексті діяльності інструменталіста-виконавця, з іншого – у контексті діяльності інструменталіста-викладача. Вказані види діяльності тісно пов'язані між собою. Спочатку інструменталіст – студент, що навчається за спеціальністю музичне мистецтво спеціалізацією струнні (народні, духові) інструменти чи фортепіано, – формується як виконавець, оволодіваючи грою на музичному інструменті, потім, отримавши фахові знання та сформувавши професійні вміння, може стати викладачем за умови опанування методики викладання фаху, вивчаючи наукові дослідження провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців та поєднуючи їх із власним досвідом. Чим вищий науково-методичний та виконавський рівень інструменталіста, тим якіснішим буде результат його професійної діяльності (як виконавської так і педагогічної). Тож потреба вивчення у вищій методикі викладання фахових дисциплін більш, ніж очевидна.

Основою курсу «Методика викладання фахових дисциплін» є фундаментальні положення загальної педагогіки та психології, музичної педагогіки, психології мистецтва, психології музичної діяльності, музичної психології, психології творчості, сучасного мистецтвознавства, теорії та методики музичного виконавства. Курс вказаної дисципліни тісно пов'язаний з такими предметами циклу професійно-практичної підготовки як фах, історія музики, гармонія, аналіз музичних творів, поліфонія тощо.

Професія викладача-музиканта вимагає певних знань, умінь і навичок.

Майбутній викладач фаху має знати: основи педагогіки, психології та наукового педагогічного дослідження; цілі, завдання, зміст, форми, методи і засоби у галузі музичної освіти; методику викладання фаху (гри на музичному інструменті); теоретичні основи музичного мистецтва, структуру та принципи формоутворення музичної мови; теорію та практику виконавської майстерності; педагогічний репертуар, передбачений навчальними програмами з фаху; основні принципи планування навчально-виховного процесу та ведення необхідної навчальної документації, форми контролю; основні стильові напрями, процеси розвитку української та світової культури минулого й сучасності; сучасні досягнення музичної педагогіки в Україні та країнах зарубіжжя; сучасні державні нормативні документи МОН України, постанови з питань розвитку суспільства, культури й мистецтва.

Майбутній викладач фаху повинен вміти: створювати індивідуальні програми розвитку особистості для кожного студента, враховуючи рівень музичних здібностей, можливостей, прагнень, працелюбства та художніх вподобань; вдосконалювати виконавську майстерність інструменталіста у технічному та інтелектуально-художньому відношенні; застосовувати знання з музично-теоретичних та навички з музично-практичних дисциплін професійної підготовки на заняттях з фаху; планувати та реалізовувати творчий процес роботи з музичним твором; накопичувати та «тримати у формі» виконавський репертуар; використовувати придбані знання та навички у професійній діяльності; організовувати навчально-виховний процес: постановка завдання, організація самостійної роботи, стимулювання активності й самостійності, корегування та контроль діяльності, оцінювання її результатів; встановлювати критерії оцінювання якості навчальної діяльності студентів; визначати оптимальні форми та методи здійснення контролю; розуміти, узагальнювати та враховувати у своїй професійній діяльності сучасні тенденції в музичному мистецтві і музичній педагогіці; формувати в українському суспільстві національну свідомість, гуманістичну мораль, художньо-мистецькі цінності.

Вищевказані знання, уміння і навички спроможний забезпечити курс методики викладання фахових дисциплін саме

тому, що упродовж вивчення згаданої дисципліни студенти, здобуваючи теоретичні знання, щоразу закріплюють їх практично, формуючи вміння і навички для майбутньої професійної діяльності.

Отже, підсумовуючи вищезазначене цілком зрозуміло, що курс методики викладання фахових дисциплін – це дієвий чинник результативності професійної діяльності майбутнього викладача-інструменталіста.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>

2. Педагогіка вищої школи : навч. посібн. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 495 с.

3. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посібн. / Рудницька О. П. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2005. – 360 с.